



Bursa İli Hepatit C Eliminasyon Programı



Doç. Dr. Ali ASAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği

Hastalık Yüğü

- Dünya genelinde 50 milyon kiřide kronik hepatit C virüsü enfeksiyonu
- Her yıl 1 milyon yeni enfeksiyon
- DSÖ, 2022'de 242.000 kişinin hepatit C nedeniyle hayatını kaybettiğini tahmin etmekte (Siroz, HCC)
- Doğrudan etkili antiviral ilaçlar, kişilerin %95'inden fazlasını iyileştirebilir, ancak tanı ve tedaviye erişim düşük

WHO, Global hepatitis report, 2024

Mikro-Eliminasyon

- HCV'nin elimine edilebilme olasılığı, uygulama ölçeği ve maliyeti nedeniyle göz korkutucudur
- Doğru yaklaşım hedefleri; HIV ile yaşayan bireyler, hapisanede kalanlar gibi nüfus alt birimleri için daha küçük hedeflere bölmektir
- Bu yaklaşım mikro-eliminasyon olarak adlandırılıyor
- Uygun tedavi ve önleme müdahaleleri ile daha hızlı ve verimli bir şekilde hedefe ulaşılabilir

Mikro-Eliminasyon - Hedef Grup Örnekleri

- Mahkumlar
- Erkeklerle seks yapan erkekler
- Uyuşturucu enjekte edenler
- İleri karaciğer hastalığı olan hastalar
- Yüksek yaygınlığa sahip kuşak kohortları (baby boomers)
- Coğrafi olarak daha sık tanımlanmış alanlar
- Hemodiyaliz hastaları

Mikro-Eliminasyon

- Birçok ülke, ilerlemiş karaciğer hastalığı olan kişilere öncelik vererek en az bir grup için mikro-eliminasyona başlamıştır
- İrlanda, hemofili hastaları arasında HCV'yi etkili bir şekilde ortadan kaldırmıştır
- Ülkede hepatit eliminasyonuna olan ilgi artırmıştır
- Avustralya, Mısır, Gürcistan, İzlanda, Portekiz ve İspanya dahil olmak üzere bazı ülkeler, genel nüfusu hedef alan geniş çaplı eliminasyon çabaları başlatmıştır

Bursa İl Eliminasyon Toplantısı

- KLİMİK Derneği, Viral Hepatit Çalışma Grubu
- Sağlık kurumları temsilcileriyle bir araya gelmek
- Mevcut durumunu değerlendirmek
- İleriye dönük çözüm önerileri geliştirmek

Toplantıya Katılım

- **26 Nisan 2023** tarihinde
- Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı
- Bulaşıcı Hastalıklar Şube Temsilcileri
- Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
- Bursa Şehir Hastanesi
- Cezaevi, AMATEM, YEDAM hekimleri

Tespitler ve Öneriler

Cezaevlerinde HCV RNA Testine Erişim Sorunu

- Cezaevleri hekimleri sadece Anti-HCV isteyebiliyor
- HCV RNA için hastalar sevk edilmek zorunda
- Zaman kaybı ve güvenlik riskine neden oluyor

Cezaevlerinde HCV RNA Testine Erişim Sorunu

- Testler Halk Sağlığı Laboratuvarına gönderiliyor
- Anti HCV pozitif olan hastalarda reflektif test istemi yapılamıyor
- Hastalardan yeniden kan alınması gerekiyor
- Zaman ve maliyet kaybı ortaya çıkıyor

Hastanelerde Alarm Sistemi Önerisi

- Anti-HCV pozitifliği panik değer olarak tanımlanmalı
- Bu sayede erken müdahale sağlanabilir
- Pozitif sonuçlara bir uyarı notu eklenmeli:

"İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji veya Gastroenteroloji polikliniklerine başvurması önerilir"

Aile Hekimlerine Eğitim Programı

- Aile hekimlerinin Hepatit C'nin tedavi edilebilir bir hastalık olduđu konusunda bilgi eksikliđi var:
- Halk Sağlığı Başkanlığı eğitim programları dűzenlemeli

Dünya Hepatit Günü Farkındalık Çalışmaları

- Dünya Hepatit Günü'nde Bursa'da farkındalık etkinlikleri düzenlenmeli
- Bilgilendirici afişler hazırlanarak billboardlarda yayınlanmalı

Hepatit C Eliminasyonunda
Yurt Dışı Örnekleri
Klinik Eliminasyon Deneyimleri
ve iyileştirme Alanları

Doç. Dr. Ali Rıza
Sağlık Bakanlığı, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı
Hepatit C Kontrol ve Önleme Birimi Başkanı







Neler Yapıyoruz?

- 2021-2023 yılları arasında 1.,2. ve 3. basamak sağlık kuruluşlarına başvurmuş olan ve Anti HCV çalışılmış olan tüm hasta verileri alındı
- Anti HCV pozitif olan hastalar değerlendirilerek HCV RNA sonuçları analiz edildi
- HCV RNA pozitif olanlar tedavi için hastanelere davet edildi
- HCV RNA istenmemiş olanlar da viral yük analizi açısından davet edildi

Neler Yapıyoruz?

- Sürveyans birimimiz 2023 sonrası için de Anti HCV istenen tüm hastaları taramaya devam ediyor
- Her ay sonunda alınan liste ile hastalara ulaşıyoruz
- **Refleks test çalışılmaya başlandı**

Neler Yapıyoruz?

- Bursa ilinde AMATEM kliniklerine başvurmuş olan hastaların taraması için **Bilimsel Araştırma Projesi** yapıldı (2022-2024)
- Retrospektif tarama ve proje devam ettiği süre boyunca da prospektif olarak toplam 8071 hasta verisi analiz edildi.
- 17 Hastaya HCV tedavisi verildi
- **IDSA, OFID dergisinde yayınlandı**



T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü



Sayı : E-49654233-149-264515264
Konu : Hükümlü/Tutukluların Bulaşıcı Hastalık
Taramaları

22.01.2025

DAĞITIM YERLERİNE

Adalet Bakanlığı 15.06.2023 tarih E-.../83539 sayılı yazısı ile; Ceza infaz kurumlarının toplu olarak yaşanan yerler olması nedeniyle hükümlü ve tutukluların bulaşıcı hastalıklar açısından risk altında olan gruplar arasında yer aldığı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin yaşam hakları ile beden ve ruh bütünlüklerini korumak üzere her türlü koruyucu tedbirin alınması zorunludur*" hükmüne istinaden, hükümlü ve tutukluların bulaşıcı hastalıklar yönünden taranması istenmiştir.

İlgili talebi karşılamak üzere İl Sağlık Müdürlüklerimiz marifeti ve koordinasyonunda ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklulardan kan numunesinin alınması, numunenin halk sağlığı laboratuvarına veya hastane laboratuvarlarına nakli, çalışılması, sonuçların İl Sağlık Müdürlüğümüz ilgili birimince toplanması ve analizi neticesinde; Bakanlığımıza, ceza infaz kurumlarına ve ilgili savcılığa geri bildiriminin uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda;

1-Hepatit B, Hepatit C ve HIV enfeksiyonlarına yönelik testlerin; halihazırda infazı devam eden hükümlü ve tutuklulara gönüllülük esasına göre talep ve onamları doğrultusunda ve ayrıca hükümlü ve tutukluların cezaevine kabul muayenesinde kendilerinin talep ve onamları doğrultusunda yapılması, onam formlarının numune alımı öncesinde ceza infaz kurumu görevli personeli marifetiyle doldurulmasının sağlanması ve bu formların hükümlü/tutukluların kişisel sağlık dosyalarına konulmasının temini,

2- Hükümlü ve tutuklulara Hepatit B, Hepatit C ve HIV enfeksiyonlarına yönelik halk sağlığı eğitimlerinin verilmesi,

3- Ekte yer alan *Ceza İnfaz Kurumlarında Hepatit B, Hepatit C ve HIV Serolojileri, Bağışıklama ve Eğitim Sayıları Tablosu*'nun elektronik ortamda gönderiminin tesisi gerçekleştirilene kadar; Bulaşıcı Hastalıklar Birimleri tarafından doldurularak Genel Müdürlüğümüz Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı'na ve Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar ve Bağışıklama Dairesi Başkanlığı'na 3'er aylık dönemlerle resmi yazıyla gönderilmesi gerekmektedir.



Son sözler

- Genom düzeyinde tamamen karakterize edildi
- Yaşam döngüsü net olarak biliniyor
- Tek rezervuarı insan
- Tanı basit ve doğru bir şekilde yapılabilir
- Yayılmayı önlemek için pratik yöntemler var
- Kısa süreli etkili yan etkisi çok az olan tedavilerle “KÜR” sağlanabiliyor
- Risk gruplarının taranması, farkındalık oluşturma önemli noktalar

HEDEF: HCV Eliminasyonu

Yolumuz Açık

